

12.07.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**12 Temmuz 2023
Çarşamba**

12.07.2023

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

12 Temmuz 2023 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİK

— Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değişirme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

— Gümrük Müşavirliği ve Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirliği Asgari Ücret Tarifesine İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 25/1/2023 Tarihli ve E: 2018/94, K: 2023/10 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 22/2/2023 Tarihli ve E: 2022/35, K: 2023/35 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2022/37, K: 2023/44 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2017/46 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/1 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2018/7 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/2 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/40 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/13 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/48 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/14 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/63 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/15 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/65 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/16 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/71 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/17 Sayılı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 9/3/2023 Tarihli ve E: 2020/76 (Siyasi Parti Mali Denetimi), K: 2023/18 Sayılı Kararı

YARGITAY KARARI

— Yargıtay 2. Hukuk Dairesine Ait Karar

ANKARA TİCARET BORSASI HABERLERİ		ANKARA TİCARET BORSASI		Bİ6	119	15 Kayıt
☐	B YENİ AKİT - 12.7.2023 Hububat Üreticilerine Lisanslı Depo Çağrısı	▼	🗑️	🔗		
☐	B DÜNYA - 12.7.2023 Hububat Üreticisine Lisanslı Depo Çağrısı	▼	🗑️	🔗		
☐	B NASIL BİR EKONOMİ - 12.7.2023 Tmo Hızlı Alım Ve Erken Ödeme Yaparak Piyasa Fiyatını Yükseltmeli	▼	🗑️	🔗		
☐	B ANAYURT - 12.7.2023 Yüksek Arz Lisanslı Depolarda Dengelenecek	▼	🗑️	🔗		
☐	B KAMU SON HABER - 12.7.2023 Hububat Üreticisine Lisanslı Depo Çağrısı	▼	🗑️	🔗		
☐	B BAŞKENT ANKARA - 12.7.2023 Atb Başkanı Yavuz: Yüksek Arz Lisanslı Depolarda Dengelenecek	▼	🗑️	🔗		
☐	I ABCGAZETESİ.COM - 11.7.2023 Atb Başkanı Üreticilere Lisanslı Depoları Kullanma Çağrısı Yaptı.		🗑️	🔗		
☐	I ANAYURTGAZETESİ.COM - 11.7.2023 Yüksek Arz Lisanslı Depolarda Dengelenecek - Anayurt Gazetesi.		🗑️	🔗		
☐	I ANKARADANHABER.COM - 11.7.2023 Atb Başkanı Üreticilere Lisanslı Depoları Kullanma Çağrısı Yaptı.		🗑️	🔗		
☐	I HABERANKARA.COM - 11.7.2023 11 Temmuz Ankara Ticaret Borsası Nda Kırmızı Et Fiyatları Belli Oldu!		🗑️	🔗		
☐	I HABERLER.COM - 11.7.2023 Atb Başkanı Üreticilere Lisanslı Depoları Kullanmaları Çağrısında Bulundu.		🗑️	🔗		
☐	I HABERTURK.COM - 11.7.2023 Atb Başkanı Yavuz Dan Hububat Üreticisine Lisanslı Depo Çağrısı.		🗑️	🔗		
☐	I SONDAKİKA.COM - 11.7.2023 Atb Başkanı Üreticilere Lisanslı Depoları Kullanma Çağrısı Yaptı.		🗑️	🔗		
☐	I TELEHABER.COM - 11.7.2023 Atb Başkanı Üreticilere Lisanslı Depoları Kullanma Çağrısı Yaptı Haberi Haberleri.		🗑️	🔗		
☐	I TELEHABER.COM - 11.7.2023 Atb Başkanı Üreticilere Lisanslı Depoları Kullanmaları Çağrısında Bulundu Haberi Haberleri.		🗑️	🔗		

Yayın Adı : Anayurt
Referans No : 117618229
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Haftada Altı
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 12.07.2023
Sayfa : 5
Tiraj : 20000
Reklam E.(\$) : 153,33

‘Yüksek arz lisanslı depolarda dengelenecek’

ANKARA (Anayurt) - Ankara Ticaret Borsası (ATB) Başkanı Faik Yavuz, 2023 hububat sezonunun yağın yağmurlar ve verilen desteklerle birlikte bereketli, hareketli bir yıl olacağını düşündüğünü ifade etti. Yavuz, “Mart, nisan aylarının kurak geçmesi bizi endişelendirmişti. Sadece bölgemizde değil, Türkiye’nin çoğu bölgesinde kuraklık işaretleri yoğun bir

şekilde kendisini gösteriyordu. Ancak Mayıs ve Haziran aylarında başlayan yoğun yağış çiftçilerimizin yüzünü güldürdü. Bu sezon hasadın bereketli ve hareketli geçeceğini öngörüyoruz” dedi.

Çiftçileri ürünlerinin değerini korumaya davet eden Yavuz şunları söyledi: “Bu bereketli dönemi, üreticimiz, hasat zamanı aşırı arz sebebiyle oluşan düşük fiyatlardan etkilenmeden, sağlıklı, sigortalı, devlet destekli lisanslı depolarda muhafaza edebilir. ‘Ben hemen satmak istiyorum’ derlerse de uluslararası akreditasyona sahip laboratuvarlarımızda ürünlerinin kalitesini doğru şekilde ölçüp, bu ürünleri Toprak Mahsulleri Ofisi’nin (TMO) prim desteği ile birlikte satış salonlarında satabilirler.

Ben üretici ve tüccarımızı devlet destekleriyle birlikte daha da avantajlı hale gelen, çağımızın ve teknolojinin nimetlerinden doğan ‘lisanslı depoculuk’ sisteminden faydalanmaya davet ediyorum.

Tüm üretici ve tüccarımıza bereketli ve kazançlı bir sezon dilerim.”

Yayın Adı : Başkent Ankara
Referans No : 117620890
Dağıtım alanı : Yerel
Yayın Periyot : Haftada Altı
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 12.07.2023
Sayfa : 5
Tiraj : 4000
Reklam E.(\$) : 313,89

ATB Başkanı Yavuz: Yüksek arz lisanslı depolarda dengelenecek

Ankara Ticaret Borsası (ATB), Ankara'nın Şereflikoçhisar ve Ahıboz'da bulunan tesislerinde 2023 hububat sezonunu başlattı.

ATB Başkanı Faik Yavuz, 2023 hububat sezonunun yağın yağmurlar ve verilen desteklerle birlikte bereketli, hareketli bir yıl olacağını düşündüğünü ifade etti. Yavuz, "mart, nisan aylarının kurak geçmesi bizi endişelendirmişti.

Sadece bölgemizde değil, Türkiye'nin çoğu bölgesinde kuraklık işaretleri yoğun bir şekilde kendisini gösteriyordu. Ancak mayıs ve haziran aylarında başlayan yoğun yağış çiftçilerimizin yüzünü güldürdü. Bu sezon hasadın bereketli ve hareketli geçeceğini öngörüyoruz" dedi.

ATB Başkanı Yavuz, çiftçileri ürünlerinin değerini korumaya davet ederek sözlerini şöyle sürdürdü, "Bu bereketli dönemi, üreticimiz, hasat zamanı aşırı arz sebebiyle oluşan düşük fiyatlardan etkilenmeden, sağlıklı, sigortalı, devlet destekli lisanslı depolarda muhafaza edebilir. 'Ben hemen satmak istiyorum' derlerse de uluslararası akreditasyona sahip laboratuvarlarımızda ürünlerinin kalitesini doğru şekilde ölçüp, bu ürünleri Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) prim desteği ile birlikte satış salonlarında satabilirler. Ben üretici ve tüccarımızı devlet destekleriyle birlikte daha da avantajlı hale gelen, çağımızın ve teknolojinin nimetlerinden doğan 'lisanslı depoculuk' sisteminden faydalanmaya davet ediyorum." **(Başkent)**

Yayın Adı : Dünya
Referans No : 117618640
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Haftada Altı
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 12.07.2023
Sayfa : 7
Tiraj : 49320
Reklam E.(\$) : 174,17

Hububat üreticisine lisanslı depo çağrısı

Ankara Ticaret Borsası (ATB), Şereflikoçhisar ve Ahiboz'da bulunan tesislerinde 2023 hububat sezonu faaliyetlerine başladı. ATB Başkanı Faik Yavuz, huububat sezonunun, yağmurlar ve verilen desteklerle bereketli olacağını düşündüğünü belirtti. Yavuz, üreticinin, hububatını, hasat zamanı aşırı arz sebebiyle oluşan düşük fiyatlardan etkilenmeden, sağlıklı, sigortalı, devlet destekli lisanslı depolar da muhafaza edebileceğine işaret ederek şunları kaydetti: "Ben üretici ve tüccarımızı devlet destekleriyle birlikte daha da avantajlı hale gelen, lisanslı depoculuk sisteminden faydalanmaya davet ediyorum."

Yayın Adı : Kamu Son Haber
Referans No : 117617636
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Günlük
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 12.07.2023
Sayfa : 1
Tiraj : 10324
Reklam E.(\$) : 46,25

Hububat üreticisine lisanslı depo çağrısı

ANKARA Ticaret Borsası

(ATB) Başkanı **Faik Yavuz**, üreticinin, hububatını, hasat zamanı aşırı arz sebebiyle oluşan düşük fiyatlardan etkilenmeden, sağlıklı, sigortalı, devlet destekli lisanslı depolarda muhafaza edebileceğine işaret etti. ■ **7'de**

Yayın Adı : Kamu Son Haber
Referans No : 117617636
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Günlük
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 12.07.2023
Sayfa : 7
Tiraj : 10324
Reklam E.(\$) : 46,25

Hububat üreticisine lisanslı depo çağrısı

Borsadan yapılan açıklamaya göre **ATB**, Şereflikoçhisar ve Ahiboz'da bulunan tesislerinde 2023 hububat sezonu faaliyetlerine başladı.

ANKARA Ticaret Borsası (ATB) Başkanı **Faik Yavuz**, üreticilere, hububatlarını muhafaza etmek için lisanslı depoları kullanması çağrısında bulundu. Borsadan yapılan açıklamaya göre **ATB**, Şereflikoçhisar ve Ahiboz'da bulunan tesislerinde 2023 hububat sezonu faaliyetlerine başladı. Konuya ilişkin değerlendirmede bulunan Yavuz, hububat sezonunun, yağmurlar

ve verilen desteklerle bereketli ve hareketli olacağını düşündüğünü bildirerek, "Mart, nisan aylarının kurak geçmesi bizi endişelendirmişti. Sadece bölgemizde değil, Türkiye'nin çoğu bölgesinde kuraklık işaretleri yoğun şekilde kendisini gösteriyordu ancak mayıs ve haziran aylarında başlayan yoğun yağış, çiftçilerimizin yüzünü güldürdü.

Bu sezon hasadın bereketli ve hareketli geçeceğini öngörüyoruz." ifadesini kullandı. Yavuz, üreticinin, hububatını, hasat zamanı aşırı arz sebebiyle oluşan düşük fiyatlardan etkilenmeden, sağlıklı, sigortalı, devlet destekli lisanslı depolarda mu-

hafaza edebileceğine işaret ederek, şunları kaydetti: "Üreticimiz 'Ben ürünü hemen satmak istiyorum' derse, uluslararası akreditasyona sahip laboratuvarlarımızda ürünlerinin kalitesini doğru şekilde ölçüp, bu ürünleri Toprak Mahsulleri Ofisinin (TMO) prim desteği ile birlikte satış salonlarında satabilirler.

Ben üretici ve tükarcımızı devlet destekleriyle birlikte daha da avantajlı hale gelen, çağımızın ve teknolojinin nimetlerinden doğan lisanslı depoculuk sisteminden faydalanmaya davet ediyorum. Tüm üretici ve tükarcımıza bereketli ve kazançlı bir sezon dilerim." AA

Yayın Adı : Nasil Bir Ekonomi
Referans No : 117629139
Dağıtım alanı : Ulusal
Yayın Periyot : Haftada Alb
Yayın Tipi : Gazete

Yayın Tarihi : 12.07.2023
Sayfa : 15
Tiraj : 49320
Reklam E.(s) : 61,39

TZOB GENEL BAŞKANI BAYRAKTAR'DAN TMO'YA ÇAĞRI

TMO hızlı alım ve erken ödeme yaparak piyasa fiyatını yükseltmeli

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) acilen etkili alım politikasını güçlendirerek piyasada hâkimiyeti sağlaması gerektiğini belirtti. "TMO hızlı alım ve erken ödeme yaparak piyasa fiyatlarını yükseltmelidir" diyen Bayraktar, Türkiye İstatistik Kurumu'na göre bu yıl geçen yıla göre buğday üretiminin yüzde 3,8 artarak 20,5 ton, arpa üretiminin yüzde 1,2 yükselerek 8,6 milyon ton olacağını tahmin edildiğini vurguladı.

Rekoltenin artmasının olumlu olduğuna işaret eden Bayraktar, serbest piyasada fiyatların düşük seyretmesiyle bazı bölgelerde sanayicilerin ve tüccarların çiftçiden ürünü almak istememesinin çiftçileri mağdur ettiğini belirtti. Bayraktar, 2022-2023 döneminde özellikle ekim-ocak aylarında yağışların ülke genelinde yetersiz olmasından dolayı yapılan buğday ithalatı nedeniyle birçok bölgede depoların dolduğuna işaret ederek, bu durumun serbest piyasada fiyatların düşük seyretmesine neden olduğunu kaydetti.

Üretici ürünü TMO'ya satmak istiyor

Çiftçilerin ürünü düşük fiyat veren tüccar veya diğer piyasa aktörleri yerine TMO'ya satmak istediğini belirten Bayraktar, "Toprak Mahsulleri Ofisi acilen alım merkezini artırarak, gerekirse yığma olarak alım yapmalı ve çiftçilerimizi tuc-

■ Hububatta fiyat istikrarı için lisanslı depoyu kullanın

Ankara Ticaret Borsası (ATB)

Başkanı Faik Yavuz, üreticilere, hububatlarını muhafaza etmek için lisanslı depoları kullanması çağrısında bulundu. ATB, Şereflikoçhisar ve Ahiboz'da bulunan tesislerinde 2023 hububat sezonu faaliyetlerine başladığını kaydeden Yavuz, üreticinin, hububatını, hasat zamanı aşırı arz sebebiyle oluşan düşük fiyatlardan etkilenmeden, sağlıklı, sigortalı, devlet destekli lisanslı depolarda muhafaza edebileceğini söyledi. Yavuz, şunları kaydetti: "Üreticimiz 'Ben ürünü hemen satmak istiyorum' derse, uluslararası akreditasyona sahip laboratuvarlarımızda ürünlerinin kalitesini doğru şekilde ölçüp, bu ürünleri Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) prim desteği ile birlikte satış salonlarında satabilirler."

carın insafına bırakmamalıdır. Ayrıca TMO ürün satma imkanı olan çiftçilerimizin he sabına 1 ay sonra değil de 15 gün içinde ödeme yapılırsa piyasada çiftçinin ürünü yok pahasına almak isteyen fırsatçılara engel olunacaktır. Tarım Kredi Kooperatifleri ve TÜRKŞEKER de geçmiş yıllarda olduğu gibi hububat alımında devreye sokulmalıdır" ifadelerini kullandı.

Hububat üreticilerine lisanslı depo çağrısı

Ankara Ticaret Borsası (ATB) Başkanı **Faik Yavuz**, üreticilere hububatlarını muhafaza etmek için lisanslı depoları kullanması çağrısında bulundu. Borsa, Şereflikoçhisar ve Ahiboz'da bulunan tesislerinde 2023 hububat sezonu faaliyetlerine başladı. Yavuz, konuyla ilgili yaptığı açıklamada hububat sezonunun, yağmurlar ve verilen desteklerle bereketli ve hareketli olacağını düşündüğünü belirtti. "Mart, nisan aylarının kurak geçmesi bizi endişelendirmişti. Sadece bölgemizde değil, Türkiye'nin çoğu bölgesinde kuraklık işaretleri yoğun şekilde kendisini gösteriyordu ancak mayıs ve haziran aylarında başlayan yoğun yağış, çiftçilerimizin yüzlerini güldürdü. Bu sezon hasadın bereketli ve hareketli geçeceğini öngörüyoruz" diye konuştu.

BEREKETLİ SEZON DİLEĞİ

Yavuz, üreticilerin hasat zamanı aşırı arz sebebiyle oluşan düşük fiyatlardan etkilenmeden sağlıklı, sigortalı, devlet destekli lisanslı depolarda hububat muhafaza edebileceklerini dile getirdi. Yavuz, şunları

Faik Yavuz

söyledi: "Üreticilerimiz 'Ben ürünü hemen satmak istiyorum' derse uluslararası akreditasyona sahip laboratuvarlarımıza başvurabilirler. Ürünlerinin kalitelerini doğru şekilde ölçebilirler. Bunları Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) prim desteğiyle satış salonlarında satabilirler. Ben üreticilerimizi ve tüccarlarımızı devlet destekleriyle daha da avantajlı hale gelen, teknolojinin nimetlerinden doğan lisanslı depoculuk sisteminden faydalanmaya davet ediyorum. Tüm üretici ve tüccarımıza bereketli ve kazançlı bir sezon dilerim."

Hisarcıklioğlu'ndan sanayicilere: Umutsuzluk yok, dışa aılın

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliđi (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, Türkiye'nin ekonomik zorluklarla karşı karşıya bulunduğunu, ancak asla umutsuzluk taşımadığını söyledi. Hisarcıklioğlu, "Zorluklar iř dűnyası için hep var. Umutsuz olursanız, yarın dűkkanı aamazsınız" diye konuştu.

ANKARA (EKONOMİ)

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliđi (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, Türkiye'nin ekonomik zorluklarla karşı karşıya olduğunu ancak asla umutsuzluk taşımadığını söyledi. Ankara Sanayi Odası'nın Meclis Toplantısına katılan Hisarcıklioğlu, "Birbirimizi seveceğiz. Ülkem adına hiçbir zaman umutsuz olmadım. İnanın yarın bugünden daha iyi olacak" dedi. Hisarcıklioğlu, ekonomik zorlukların yeni olmadığını, salgın, Ukrayna savaşı, depremin art arda yaşandığını hatırlatarak, "Zorluklar iř dűnyası için hep var. Umutsuz olursanız yarın dűkkanı aamazsınız" diye konuştu. Hisarcıklioğlu, "Geleceđe dair ne varsa hepsi TOBB'un gündeminin bir parçasıdır, hepsiyle ilgili çalışmalarımız var" dedi.

Enflasyon, enflasyon muhasebesi ve ek bűte etkisi

"Zor bir sűreten geçtiđimizi öncelikle hep akılda tutalım. Uzunca bir sűredir ekonomi gündeminin ana bařlıkları enflasyon ve cari açıktı" diyen Hisarcıkliođlu, TBMM'ye EYT dűzenlemesi, deprem, kur korumalı mevduat ve diđere yűkler nedeniyle ek

bütçe sunulduğunu, burada yüksek kamu borçlanması öngörüldüğünü hatırlatarak “Tüm bunlar ekonomik aktivitede ve büyümede bir miktar yavaşlamaya yol açabilecektir. Artan kamu borçlanması özel sektöre gidecek kredi hacmini daraltabilecektir. Enflasyondaki gerileme beklendiği ölçüde gerçekleşemeyebilecektir” dedi.

Hisarcıkloğlu, yerel seçimlere kadar enflasyonda hızlı bir düşüş beklemediğini ancak yerel seçimlerden sonra enflasyonda yavaşlama olacağını kaydetti.

Hisarcıkloğlu, ekonomi şurası yapılacağını, enflasyon muhasebesi, ve yeni kredi paketi talebini açıkladı

TOBB’un daha önce de gerçekleştirdiği iş dünyası ile Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ekonomi yönetiminin biraraya geldiği şuralardan birinin daha yapılması için söz aldığını açıklayarak, “Benzer bir Şura, hem sizlerin sorunlarının ilk elden aktarılmasını ve hem de çözüm yolunda hızlı inisiyatif alınmasını sağlayacaktır” dedi.

Enflasyon muhasebesinin kanuni olarak yürürlükte olduğunu hatırlatan Rifat Hisarcıkloğlu, ertelemelerle uygulanmadığını belirterek, “Mesela başta sanayicilerimiz olmak üzere reel sektörde, krediye erişimde büyük zorluklar yaşanmaktadır. Yüksek enerji fiyatlarının yanı sıra, bunların üzerindeki vergi ve benzeri kamusal eklentiler, üretim maliyetlerimizi ciddi şekilde artırmaktadır. KDV iade süreçleri hızlandırılmalıdır. Enflasyon muhasebesi uygulamasına ivedilikle geçilmelidir. EYT düzenlemesiyle yaklaşık 1 milyon 750 bin çalışmamız emekli olacak. 300 milyar lira civarında kıdem tazminatı ödenmesi gerektir. Şirketlerimizin bu muazzam yükün altında ezilmelerine seyirci kalınmamalıdır. Onların ayakta kalmalarını sağlayacak şekilde ve uygun şartlarla, KGF teminatlı kredi verilmelidir” dedi.

ABD pazarı çok büyük Şikago Türk Ticaret Merkezi faaliyette

TOBB’un uzun yıllardır üzerinde çalıştığı Türk Ticaret Merkezleri projesinin, çeşitli kısınçlıklar nedeniyle etkin olamadığını hatırlatan Rifat Hisarcıkloğlu, yakın zamanda açılan Şikago Türk Ticaret Merkezi’nin gelinen aşamada güçlü şekilde faaliyetlerini sürdürdüğünü kaydetti.

ABD pazarının çok büyük olduğunu ve buraya girişler için TOBB’un güçlü destek verdiğini kaydeden Hisarcıkloğlu, “Kayseri’de bir makine imalatçısı. Bizim merkez ile çalışınca ABD’ye ilk malı sattı. Sonrasında geldiler, bütün üretim kapasitesini satın almayı teklif ettiler” diyerek başarı örneği sundu.

ABD’de hacimlerin çok büyük olduğunu, firmalar için önemli bir Pazar olduğunu hatırlatan Hisarcıkloğlu, “Avrupa pazarında varız ama ABD pazarında yokuz, neredeyse denizde bir damla. Şirket kuruluşu, muhasebe, izinler hepsine destek veriyoruz. Oturduğunuz yerden ABD’de şirketinizi kuruyoruz. Gelin bundan

yararlanın” diye konuştu. Hisarcıkloğlu, basit montaj hatlarıyla ürünlerin ‘Made in USA’ hale geldiğini kaydederek bunun da pazarda büyük avantaj sağladığını vurguladı.

Sanayinin Ankara’ya taşınması, bütün partilerin ve ekonomi yönetiminin gündeminde

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, uzun süredir Marmara bölgesindeki sanayinin başka alanlara taşınması üzerine çalıştıklarını ve bu konuda Ankara ve çevresinin en önemli aday olduğunu hatırlattı. “Marbara bölgesi sanayide, her şeyde Türkiye’nin yarısı. Biz bu depremleri atlatırız ama maazallah orada olursa Türkiye altından kalkamaz” diyen Hisarcıkloğlu, seçim öncesi yaptıkları girişimlerle bütün partilerin seçim beyannamesine sanayinin taşınmasının girdiğini, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz’ın da bu dönüşüme sıcak baktığını, Ankara Sanayi Odası ve Ankara Ticaret Odası’nın birlikte çalışması gerektiğini kaydetti.

TOGG ilk Avrupa’ya ihraç edilecek, sedan modeli yıl başına çıkacak

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıkloğlu, TOGG’u ithal etmek için çok sayıda ülkeden talep geldiğini belirtti. Hisarcıkloğlu, sedan modelin yıl başında üretilmeye başlamasıyla ilk olarak Avrupa ülkelerine ihraç edileceğini açıklayarak, bu bölgenin ardından Dünyanın diğer bölge ve ülkelerinde satışına başlanacağını duyurdu.

ASO Başkanı Ardıç: Kaynak dağılımında düzenleme mesajını önemsiyoruz

Ankara Sanayi Odası Başkanı Seyit Ardıç da konuşmasında, sayısal dönüşüm, yeşil dönüşüm, küresel ekonomik savaşlar gibi etmenler nedeniyle dünyanın hızlı bir değişimde olduğunu belirterek Türkiye’nin de kendisini küresel değer zinciri içinde vazgeçilmez yapması gerektiğini kaydetti. Ardıç, “Sanayide, hizmetlerde, insan sermayemizde çağdaş yetkinlikleri yakalayabilmek, dönüşüme hazır olabilmek için her şeyden önce ülkemizin kaynak tahsisini bu doğrultuda gerçekleştirmemiz gerekiyor. Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Cevdet Yılmaz’ın geçtiğimiz günlerde kaynak tahsisinde değişiklik yapılarak nitelikli yatırımların daha fazla destekleneceğini belirtmesi bu süreçte çok isabetli ve kıymetlidir. Hepimizin arzu ettiği atılım, dönüşüme odaklı yatırımlara, verimlilik odaklı nitelikli yatırımlara, üstün olduğumuz ve küresel üstünlük kazanabileceğimiz alanlara büyük ölçüde kaynak ayırmayı gerektiriyor. Yatırım teşvikleri, ihracat destekleri, vergi destekleri bu noktada çok önemli enstrümanlardır. Yatırım teşviklerinin her bir kaleminin etki analizleri yapılarak, gerekirse yeni baştan tasarlanmasını gerekli buluyorum” dedi.

Marketlerde KDV mesaisi

Temizlik ürünlerinde yüzde 20'ye çıkarılan KDV nedeni ile 3 gün etiket değişimi mesaisi yapan marketler, sürenin yetersizliğinden yakındı. Uygulama öncesi söz konusu ürünlerin satışında yüzde 20'ye varan oranlarda artış yaşanırken fiyat artışlarının enflasyon üzerinde baskıya yol açacağı dile getirildi.

Yener KARADENİZ

Geçen hafta yeni ekonomi yönetimi, sıkılaştırma politikası kapsamında bir dizi karar açıkladı. Resmi Gazete'de yayımlanan karar kapsamında daha önce yüzde 8'lik KDV uygulanan sabun, şampuan, deterjan, dezenfektanlar, ıslak mendil, tuvalet kağıdı, kağıt havlu, kağıt mendil ve peçetenin vergi oranı yüzde 20'lik dilime dahil edildi. Temizlik malzemeleri, tuvalet kağıdı, bebek bezi gibi temel ihtiyaç maddelerindeki KDV oranı son olarak mart 2022 tarihinde yüzde 18'den yüzde 8'e düşürülmüştü. Bu maddede yer alan diş fırçası ve macunu, diş iplikleri düşük KDV diliminde bırakıldı. Karar pazartesi günü uygulanmaya girdi. Uygulama ile birlikte sayısı 50 bine yaklaşan marketlerin yanı sıra söz konusu ürünleri satan farklı perakende noktalarında etiket değişim mesaisi başladı. Gıda Perakendecileri Derneği Başkanı Alp Önder Özpamukçu, karara yönelik değerlendirmesinde etiket basımı için ayrılan 3 günlük sürenin sektörde zorluk yarattığını dile getirdi. Özpamukçu, "Bu süre biraz daha uzun olsa daha sağlıklı olurdu. Zorlu bir süreç olmasına rağmen marketler bir şekilde kendilerini ayarladı fazla mesai ile. Süreci zorlaştıran konular bunlar. Tüketime yansımaları noktasında bir miktar baskı yaratması muhtemel. Yaşayarak göreceğiz" değerlendirmesinde bulundu.

Enflasyonda artışa yol açacak

Türkiye Perakendeciler Federasyonu (TPF) Başkanı Ömer Düzgün, etiketlerin yetiştirilmesi konusunda sıkıntı yaşanmadığını ancak söz konusu uygulamanın fiyatlarda baskı yaratması konusunda endişelerini dile getirdi. Düzgün, “Biz de ne yapacağımızı şaşırдық. Fiyatlardan enflasyonun bahsediyoruz ama bir de böyle uygulamalar var. Söz konusu ürünler zaruri ihtiyaç. Artan KDV oranında fiyatları artıracamız başka bir izahatı yok. Müşterinin tepkisini göreceğiz ama onun da bizim de yapacağımız bir şey yok. Ben yüzde 8 ile ürün aldım. O aldığım ürünü yüzde 20 KDV ile satacağım. Arada yüzde 12 fark var. Bu durum enflasyonun da önemli artışa yol açacak” dedi.

Düzgün'ün verdiği bilgilere göre KDV oranı artırılan ürünler market satışlarından yüzde 30 pay alıyor. Gıda ürünlerinin vergi oranlarını bu aşamada artırılmamasını olumlu olarak değerlendiren Ömer Düzgün, “Yüzde 70'lik kısmın KDV'si değişmedi. Kalan kısmın tamamının KDV'si değişti. Bir şekilde her şeye vergi geliyor” diye konuştu. Önceki gün uygulanmaya başlanan yeni KDV oranları öncesinde haftasonu temizlik ürünleri satışında kısmi bir artış yaşandığını da anlatan Düzgün, söz konusu artışın da sınırlı gerçekleştiğini belirtti.

Şu an tüm yük işverende

Tüketimi etkileyen kararların yanı sıra asgari ücret gibi artan maliyetlerin marketleri zor durumda bıraktığını da dile getiren Düzgün, şöyle devam etti: “Her geçen gün giderler artıyor ama bu gider oranında karlılığımızı artıramıyoruz. Asgari ücret artış oranında giderlerimiz de arttı. Tamam artsın ama burada işverene de bir destek olması gerekiyor. Her yükü işverene yüklerlerse yarın sıkıntılar aratacak. Şu an tüm yük işverende. Üstelik rekabet şartları çok kızıştı. Fiyat da artıramıyorsun”

Talep yüzde 20 arttı

Onur Market Yönetim Kurulu Başkanı Cemal Özen, söz konusu kararın hem tüketici hem de işyerleri nezdinde sıkıntı yarattığını belirterek, “Bu tarz kararları çok olumlu karşılamıyoruz. Zaruri ihtiyaçlarda bu tarz kararlar en çok tüketiciye zarar veriyor. Biz KDV'den fedakarlık yaparak bu artışı kimi üründe bir anda yansıtmadık. Birçok üründe aktivitedeki fiyatlar ile devam edeceğiz. Diğer ürünlerde fiyat artışlarını yansıttık” dedi. Özen, KDV oranlarının fiyatlara yansıtılmadan önceki hafta sonunda talebin yüzde 20 oranında arttığı bilgisini verdi.

Deprem bölgesinde tarıma 4 milyar liralık ek bütçe

2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Bağlı Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nden yapılan derlemeye göre, Tarım ve Orman Bakanlığına 7 milyar 854 milyon 615 bin liralık ek bütçe ayrıldı.

Söz konusu ödenekten en yüksek payı, 4,5 milyar lira ile sulama birlikleri su kullanım bedeli desteği aldı. Bu kalemi 502 milyon 937 bin lira ile koruyucu giyim yardımı ve deprem kaynaklı tüketime yönelik mal ve malzeme alımları, 500 milyon lira ile deprem bölgesindeki hayvan yetiştiricilerine destek takip etti.

“El Nino ve Tahıl Koridoru tarım emtialarını yükseltecek”

Tarım emtia ürünlerinin geçtiğimiz hafta artmasına dikkat çeken Emtia Uzmanı Haluk İzzet Mutlu, fiyat artışı için iki riske dikkat çekti: El Nino hava olayının başlaması ve Tahıl Koridoru Anlaşması'nın uzatılmama ihtimali.

Emre ERGÜL

Küresel piyasaların, geçen hafta enflasyon ve resesyon endişeleriyle negatif seyretmesine karşın emtia piyasasına pozitif bir seyir hakim oldu. Tarım emtialarında ise geçen hafta yükseliş eğiliminde bir seyir izlendi. Chicago Ticaret Borsası'nda işlem gören buğday yüzde 0.1, mısır yüzde 0.4 ve pirinç yüzde 3.5 değer kazanırken, soya fasulyesi yüzde 1.8 azalış kaydetti.

Intercontinental Exchange'de (ICE) pamuk yüzde 0.8, kahve yüzde 0.5 ve şeker yüzde 3.2 artarken, kakao yüzde 1,5 değer kaybetti. Avrupa Merkez Bankası (ECB) ve Potsdam İklim Etkisi Araştırma Enstitüsü, küresel ısınmanın gıda enflasyonunda 2035'e kadar yüzde 0.92 ila yüzde 3.23 arasında, manşet enflasyonda ise yüzde 0.32 ila yüzde 1.18 arasında artışa yol açacağını tespit etti.

Tahıl Koridoru Anlaşması'na ilişkin belirsizliklerle arza yönelik endişeler artarken, Rusya Dışişleri Bakanlığı, ülkenin anlaşması kapsamındaki yükümlülüklerini sorumlu bir şekilde yerine getirmeye devam ettiğini ancak anlaşmanın daha fazla devam etmesi için bir gerekçe görmediğini belirtti.

Söz konusu gelişme, özellikle buğday, mısır ve pirinç gibi tarım emtialarının fiyatlarında yükselişe sebep oldu. Rabobank'ın 2022-2023 sezonu için kahve açığı beklentisini 6.4 milyon torbaya çıkarmasıyla kahve fiyatları yükseldi.

El Nino hava olayının devam etmesiyle şeker üretimine ilişkin endişeler emtianın fiyatını yükseltirken, Tayland'daki kurak hava koşullarının ön plana çıkması şeker fiyatlarını destekleyen başka bir etken oldu. Hafta başında 3 bin 414 dolarla Aralık 2015'ten bu yana en yüksek seviyeyi gören kakao ise bu seviyeden gelen kâr satışlarıyla geriledi.

Verimlilik için toprağın yağmurla beslenmesi gerekli

Tüm bu gelişmeleri emtia uzmanı Haluk İzzet Mutlu'ya sorduk. Mutlu, El Nino ve Tahıl Koridoru Anlaşmasına özellikle dikkat çekiyor: "El Nino kasırgalara neden olacak ama kasırgalar dönemsel olaylar. Kuraklık da önemli etken. El Nino dünyanın her yerinde farklı etki yapıyor.

Arpa, buğday ve fasulye gibi yaşamsal gıdalarda daha iyi mahsul alınması için iklim olaylarından önce toprağın yağmurla beslenmesi gerekir. Bu ne yazık ki olmadı." Sorunun küresel bir sorun olduğuna dikkat çeken Mutlu, benzer olayın Türkiye'de de yaşandığını söyledi: "İç Ege, İç Akdeniz ve Anadolu'nun iç bölgelerinde buğday ekimi yapılamadı. Zaten tüm dünyada bir sorun yaşanıyordu."

Talep yetişmezse stoklar devreye girer

Mutlu işte bu noktada, özellikle buğdaydaki arz, talep ve stok durumlarının incelenmesi gerektiği değerlendirmesinde bulundu: "Şu anda dünyanın çeşitli noktalarındaki silolarda 13-14 milyon ton buğday bekliyor. Eğer arz, talebe yetişemezse, stoklardaki buğday piyasaya sürülecektir.

Doğal olarak da bu durum fiyatların artmasına neden olacaktır." Mutlu, Tahıl Koridoru Anlaşması'nın uzatılmamasını da fiyat artışı için ikinci bir risk olarak gördüğünü söyledi: "Ekilemeyen alanların etkisi ne kadar olacak onu görmek lazım. Ne yazık ki, fiyatları yukarı iten etkenler artıyor." Meteorolojistlere göre, Pasifik Okyanusu'ndaki su sıcaklıklarının artışı, yani El Nino, başladı. Ekonomistler, 5 yıl sürecek El Nino döneminin küresel ekonomiye 3 trilyon dolar zarar vereceğine inanıyor.

'Cari' finansman açığının tamamını Merkez kapattı

Mayısta cari açık 7.93 milyar dolara, yıllıklandırılmış cari açık ise 60 milyar dolara yükseldi. Mayısta 16.6 milyar, 5 ayda 39 milyar dolar rezerv kaybı yaşanırken ocak mayıs döneminde sadece 12.8 milyar dolarlık sermaye girişi oldu ve bunun da 12.4 milyar doları TCMB swap ve mevduat anlaşmalarından kaynaklandı.

ŞEBNEM TURHAN

Türkiye'de cari denge mayısta 7 milyar 933 milyon dolar açık verdi ve 7,4 milyar dolar seviyesindeki beklentilerin üzerinde geldi. Merkez Bankası verilerine göre 5 aylık cari açık 37 milyar 696 milyon dolara, yıllıklandırılmış cari açık da mayıs itibariyle 59 milyar 961 milyon dolara yükseldi. Bu yılın tüm aylarında resmi rezervlerde kayıp yaşanırken mayısta 16 milyar 578 milyon dolar, ilk 5 ayda ise 39 milyar 23 milyon dolar kaybedildi. İlk 5 ay sadece 12,8 milyar dolar sermaye girişi gerçekleşti. Bu miktarın, 12,4 milyar doları Merkez Bankası'nın swap ve mevduat anlaşmalarından kaynaklandı. Net hata noksanın da bu yıl şubat hariç sürekli negatif olması ile sermaye girişlerinin kısıtlılığı cari açığın finansmanın da yıl boyu rezervlerden karşılanması sonucunu doğurdu.

Enerji ve altın hariç denge açık verdi

Verilere göre eçen yıl mayısta 5,8 milyar dolar olan cari açık bu yıl mayısta 7,93 milyar dolara çıktı. Altın hariç cari açık geçen yılki 4,5 milyar dolar seviyesinden 5,3 milyar dolara yükselirken, enerji hariç cari açık ise 339 milyondan 3,9 milyar

dolara yükseldi. Geçen yıl mayısta 988 milyon dolar fazla veren altın ve enerji hariç cari denge ise bu yıl mayısta 1,3 milyar dolar açık verdi. Ödemeler dengesi tanımlı mal ihracatının geçen yıla göre yüzde 12,45, ithalatın ise yüzde 14,45 artması dış ticaret açığının yavaşlasa da artmasına neden oldu. Enerji fiyatlarındaki düşüşle enerji ithalatı gerilese de altın ithalatının artmaya devam etmesi dikkat çekti. Bu veriler ışığında ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı geçen yıl mayıstaki 8,8 milyar dolardan bu yıl mayısta 10,5 milyar dolara çıktı. Hizmet gelirleri yavaşlayarak da olsa mayısta artışını sürdürdü ancak hizmet giderlerinde artış daha hızlı oldu. Geçen yıl mayısa göre net taşımacılık gelirlerinde yüzde 0,1 geriledi, net seyahat gelirlerinde yüzde 1,9'luk sınırlı bir artış yaşandı. Ancak, fikri mülkiyet hakları ve telekomünikasyon, bilgisayar ve bilgi hizmetleri gibi kalemlerdeki bozulma yüzünden toplam hizmet gelirlerinde yüzde 2,2 gerileme oldu. 861 milyon dolar olan geçen yıl mayıstaki birincil gelir hesabından çıkış 2023'ün aynı ayında 1,3 milyar dolara ulaştı.

Doğrudan yatırımlar gayrimenkul alımı

Finansman kaleminde ise doğrudan yabancı yatırımdaki yavaşlama öne çıktı. Yabancı yatırımcıların doğrudan yatırımları sadece gayrimenkul alanında olurken bu kalem de önceki aylara göre ivme kaybetti. Verilere göre yurtdışı yerleşikler bu yıl mayıs ayında 356 milyon dolarlık gayrimenkul yatırımı yaptı. Toplamda doğrudan yabancı yatırım net girişi ise 89 milyon dolar oldu. Mayıs 2023'te yabancı yatırımcılar hisse senetlerinde 630 milyon dolar, devlet iç borçlanma senetlerinde 90 milyon dolarlık net satış gerçekleştirdi. Portföy yatırımları kaleminden ise mayısta 1,4 milyar dolarlık çıkış oldu. Mayısta uzun vadeli borçlarda 208 milyon dolar, kısa vadelerde 922 milyon dolarlık borçlanmaya gidildi.

Mayısta 1,2 milyar dolarlık sermaye çıkışı yaşandı. Mayısta resmi rezervler yaklaşık 16,6 milyar dolar azaldı. Net hata noksan kaleminden 7,4 milyar dolar çıkış meydana geldi. Yılın ilk 5 ayındaki rezerv kaybı 39 milyar dolar, net hata noksan kaleminden çıkış ise 13,7 milyar dolar oldu.

İş Yatırım Araştırma Direktörü Serhat Gürleyen, seçim öncesi dönemin son ödemeler dengesi verisinin sabit tutulan döviz kuru ve uygulanan aşırı genişleyici politikaların dış dengede yarattığı tahribatı gözler önüne serdiğini belirterek "Mayıs verileri cari denge, finansman ve net hata kalemlerinde üçü bir arada sert bozulma gösteriyor. Öncü veriler ise hazirandan itibaren dış ticaret, cari denge ve rezervlerde iyileşmeye işaret ediyor" dedi. Gürleyen şöyle devam etti: "7,9 milyar dolar cari açık, 1,2 milyar dolarlık finansman çıkışı ve 7,4 milyar dolarlık net hata noksan çıkışı toplandığında toplam 16,6 milyar dolar rezerv kaybı görülüyor. Bu 2020 Mart'tan bu yana en yüksek aylık rezerv kaybı. Haziranda rezerv kaybının yaklaşık yüzde 60'ı geri alınacak. Haziranda 0,5 milyar dolar civarında cari fazla öngörüyoruz. Hisse senedi, DİBS ve eurobond ihraç, itfa ve yabancı hareketlerini netleştirdiğimizde portföyden 1,1 milyar dolar net giriş hesaplıyoruz. Yüksek frekanslı verilere göre haziranda TCMB'nin toplam rezervleri 10 milyar dolar artıyor. 2023 geneli için 45 milyar dolar olan cari açık tahminimizi 40 milyar dolara indiriyoruz."

Mayısta 5 milyar dolar swaptan girdiği halde

Gedik Yatırım Baş Ekonomisti Serkan Gönençler, rezervlerdeki düşüşün mayısta daha da hız kazandığını belirterek şunları söyledi: “Mayısta 7,9 milyar dolarlık cari açığın üzerine konvansiyonel kanallardan 1,2 milyar dolarlık sermaye çıkışı ve bunun üzerine net-hata noksan kalemi üzerinden 7,4 milyar dolar daha çıkış yaşanmasıyla, resmi rezervlerde 16,6 milyar dolara varan bir kayıp yaşandığı görülüyor. Bu gerçekleşmenin TCMB’ye giren 5 milyar \$ mevduat girişi olmasına rağmen oluştuğunu da eklemek lazım. Ocak-mayıs döneminde ise, cari açık 37,7 milyar \$’a ulaşırken, konvansiyonel kanallardan 12,8 milyar dolar sermaye girişi, net-hata-venoksan üzerinden 14,1 milyar dolar sermaye çıkışı yaşanmasıyla, resmi rezervlerdeki kayıp 39,0 milyar dolara ulaştı. Bu dönemdeki 12,8 milyar dolarlık sermaye girişinin 12,4 milyar doları TCMB’nin yabancı merkez bankaları ile yaptığı swap/ mevduat anlaşmaları oluşturuyor. Bunun dışında, doğrudan yatırım kanalından girişlerin sadece 2,0 milyar dolar olduğu, bankaların ve şirketlerin net kredi borçlanmasının 0,8 milyar dolarla sınırlı kaldığı ve portföy kanalından ise Hazine’nin 3,7 milyar dolarlık net Eurobond ihracına rağmen 2,9 milyar dolarlık çıkış yaşandığı görülüyor.” Prof. Dr Erhan Aslanoğlu da bu yıl ilk 5 ayında cari açığın rezervlerden finansmanı eğiliminin artarak güçlendiğini belirterek “Haziran ile beraber yavaş yavaş dönüş başlayacaktır. Rezervlerden finansmanın bu kadar güçlenmesi politika değişimini de zaten kaçınılmaz kıldı. MB rezervlerinin kısa vadeli dış borç ile cari açığın toplamı olan 260 milyar dolar civarında olması gerekirken 100 milyar dolarlara gerilemesi sürdürülmesi çok zor bir durum yarattı. Finansman kalemleri yabancı ülkelerin doğrudan kredi ve mevduat kalemiyle kısmen desteklendi ama çok yetersiz kaldı. Piyasa dinamikleriyle, portföy yatırımı, doğrudan yatırım ve kredi girişlerini normalleştirecek, öngörülebilirliği yüksek ve kur riskini azaltan bir çerçeveyi yakalamamız gerekiyor” dedi.

Bakan Şimşek: Rezervlerde hızlı artış cesaret verici

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, sosyal medya hesabından Merkez Bankasının rezervleriyle ilgili açıklamalarda bulundu. Bakan Şimşek, önemli hedeflerinden birinin piyasa koşulları elverdiği ölçüde uluslararası rezerv birikimini sağlamak olduğunu altını çizerek; “26 Mayıs’ta 98.5 milyar dolar olan Merkez Bankası rezervleri, 30 Haziran’da 108.6 milyar dolar seviyesine çıkmıştır. Aynı dönemde net rezervler ise 14.2 milyar dolar iyileşme göstermiştir. Son dönemde rezervlerde gözlenen bu hızlı artış cesaret vericidir” dedi. Hazine ve Maliye Bakanı Şimşek aynı zamanda, rezerv artışına katkı sağlayacak dış kaynak sağlamaya yönelik çalışmaların da hızla devam ettiğine dikkat çekerek “İyileşmenin devamı için gereken adımları atmaya devam edeceğiz” dedi.

"3. Dünya Savaşı yaklaşıyor"

Rusya Güvenlik Konseyi Başkan Yardımcısı Dmitriy Medvedev, NATO zirvesinde alınan Ukrayna'ya silah yardımlarını arttırma kararına tepki göstererek, "Bu bir çıkmaz sokak. 3. Dünya Savaşı yaklaşıyor." dedi.

Medvedev, yaptığı yazılı açıklamada, Litvanya'nın başkenti Vilnius'ta düzenlenen NATO Liderler Zirvesi'ni değerlendirdi.

NATO zirvesinde elde edilen sonuçların Rusya'nın beklentileri dahilinde olduğunu belirten Medvedev, Ukrayna'nın muhtemelen hiçbir zaman NATO'ya kabul edilmeyeceğini söyledi: "İttifak'taki gerçekçilerin yüksek sesle söylemekten korktukları şey de tam olarak bu aslında. Ayrıca Kiev rejimine silah desteği de füzeler, msket bombaları ve uçaklar, mümkün olan her şekilde arttırılacak."

Medvedev, Batı'nın "çıldırıldığını" vurgulayarak, "Çıldırılmış olan Batı, başka bir şey düşünemez oldu. Aptallık noktasına kadar en yüksek düzeyde öngörülebilirlik içerisindedir. Bu bir çıkmaz sokak. 3. Dünya Savaşı yaklaşıyor." ifadelerini kullandı.

Söz konusu sonuçların, Rusya için ifade ettiği anlamın da açık olduğunu kaydeden Medvedev, "Özel askeri operasyon aynı hedeflerle devam edecek. Bunlardan birisi de en başından beri ısrar ettiğimiz Kiev Nazi grubunun NATO üyeliğini reddetmesidir ve bu da imkansız. Dolayısıyla bu grubun tasfiye edilmesi gerekecek ki bu ise mümkün ve gereklidir." değerlendirmesinde bulundu.

Ukrayna'nın Zaporojiya'ya msket bombalarıyla saldırdığı iddiası

Öte yandan, Ukrayna'nın Zaporojiya'daki Tokmak'a msket bombalarıyla saldırı gerçekleştirdiğine yönelik iddiayı da değerlendiren Medvedev, "Tokmak'a msket bombalarıyla saldırı yapıldığı rapor edildi. Öyleyse bu insani olmayan silahlardan oluşan cephaneliğimizi çıkarmanın zamanı geldi." dedi.

"NATO, Rusya ile çatışmanın peşinde değil, içinde"

Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mariya Zaharova da sosyal medya hesabından yaptığı açıklamada, NATO Liderler Zirvesine ilişkin değerlendirmede bulundu.

NATO'nun Litvanya'daki zirvede yayımladığı bildiri İttifak'ın Rusya ile çatışma peşinde olmadığını ifade edildiğini hatırlatan Zaharova, "Elbette, NATO Rusya ile çatışma peşinde değil. NATO buna sadece katılıyor." ifadelerini kullandı.

NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg'in Ukrayna'nın savaşta kazanmaması halinde NATO'ya üyeliğinin söz konusu olmayacağı yönündeki sözlerini değerlendiren Zaharova, "Üyelik söz konusu olmadığı zaman, başarısız zirve." ifadesine yer verdi.

Bu eski ödemeler dengesi, şimdi yenisini görelim!

Alaattin AKTAŞ

12 Temmuz 2023 Çarşamba

Her ne kadar iktidar partisi yine aynı parti ise de, her ne kadar Cumhurbaşkanı değişmemiş ise de varsayalım ya da “mesela” diyelim, yılın ilk beş ayındaki ekonomik gerçekleştirmeler eski yönetime ait. Ve bir çağrı yapalım:

“Buyurun, geçmişin hatalarına bir el atın, düzeltin bu hataları!”

Aslında ne zor bir durum! “Enkaz devraldık” da denilemiyor. Gerçi “rasyonel zemine dönmek” kavramını duyduk ve böylece geçmişte rasyonel uygulamalar yapılmadığının itiraf edildiğine tanık olduk ama bakalım bu dönüş kolay olacak mı, göreceğiz!

Türkiye'nin ekonomideki yumuşak karnı döviz kazanamıyor ve hep açık veriyor olması. Yani sorunumuz ödemeler dengesi. Merkez Bankası dün mayıs ayı verilerini açıkladı ve gördük ki olumsuz anlamda rekorlar kıra kıra ilerliyoruz. İşte en başta düzeltilmesi gereken bu, ödemeler dengesi...

Cari açık geçen yıla göre mayısta 2 milyar dolar kadar fazla, beş aylık açık 11.5 milyar dolar fazla, mayıstaki yıllık açık önceki yıllıktan 37 milyar dolar fazla...

Finansman; ama nasıl?

Açık sürekli artıyor. Demek ki bir şekilde finansman buluyoruz. Zaten finansman bulunamasa tabii ki açık verilemezdi.

Ama hep diyoruz ya, finansmanı biraz detaylı düşünmek gerekir, diye... Ödemeler dengesi tablosu bize finansman olarak tek bir toplam veriyor. Ama o toplamı biraz ayırtırmak gerekiyor.

Örneğin mayısta geçen yıl 4.2, bu yıl 15.4 milyar finansman bulmuşuz. “Aman ne güzel” diye düşünüyorsanız, acele etmeyin! Davul çalacak bir durum yok!

12.07.2023

Yurtdışından mayıs ayında finansman gelmemiş, tam tersine brüt finansman kaleminden 1.2 milyar dolarlık çıkış olmuş.

Peki şu durumda finansman nereden?

Merkez Bankası sağ olsun! Beş ayda Merkez Bankası rezervinden 16.6 milyar dolar kullanılmış.

“Hani Merkez Bankası’nın döviz yoktu, bakın bir ayda 16 milyardan fazla kaynak kullanılmış.”

Bu söylenebilir tabii ki. Merkez Bankası döviz kullandırmış kullandırmaya da, acaba bu para Merkez Bankası’nın parası mı?

Bu biraz bankalarla ilgili haberlere benziyor. Bir bankanın kredi hacmi haber yapılırken şöyle ifadelere rastlarız:

“Filanca banka ekonomiye şu kadar kaynak sağladı.”

Sağlanan kaynak nedir, kredi. İyi de o para bankanın parası mıdır, tabii ki değil. Banka mevduat toplar, yurt dışından borç alır; sonuçta bir şekilde kaynak yaratır, onu da kullanır.

Merkez Bankası da çeşitli yollarla döviz topluyor ve onu kullanıyor; hepsi bu.

Hem zaten keşke doğrudan yatırım ve portföy yatırımı yoluyla döviz girişi olsa da ne diğer yatırımlar başlığında geçen borçlanmayla döviz bulmak gerekse, ne Merkez Bankası rezervini kullanmak... Tabii ki daha da önemlisi cari açık daha az olsa ya da olmasa da finansman arayışına hiç girilmeseydi...

Bize doğrudan yatırım gerek...

Şimdi yeni bir ekonomik düzene geçilmeye çalışılıyor. Hani daha rasyonel denilmişti ya, işte o düzene. Bu sağlanabilir mi, hiç kolay değil.

Zaten yeni bir düzene geçmek bugünden yarına ve temel yaklaşım aynı dururken mümkün de değil.

Hani hep beklediğimiz doğrudan yatırım girişi var ya, onu gerçekleştirmek hiç mümkün değil.

Oysa bize doğrudan yatırım; ama gerçek doğrudan yatırım gerekiyor. Hani şu toprağa kazmayı vurup yeni bir tesis kurmak, yeni bir üretim yapmak, yeni istihdam sağlamak biçimindeki yatırım!

Biz bu tür yatırımlardan geçtik; elde avuçta kalan son varlıkları satarak para bulmaya çalışıyoruz. Çünkü sıfırdan yatırım yapmak, “ceketi alıp gitmek” türü bir yatırım değil, çakılıp kalıyorsunuz buraya. Onun için de yabancı kılı kırk yarıyor; ekonomik koşullardan çok da hukuki duruma ve ülkedeki adalet sisteminin işleyişine bakıyor.

Eski yönetim yabancıyı çekemedi

Hani girişte dedim ya, varsayalım mayıs sonuna kadar işleri eski yönetim götürdü.

Cari açık verdi bu yönetim...

Üstelik açığı finanse etmek için ne doğrudan yatırım bulabildi, ne portföy yatırımı. Hatta eldeki portföy yatırımı da kaçtı gitti. Hala da gidiyor, mayısta bile 1.4 milyar dolarlık çıkış oldu.

Doğrudan yatırım biraz geliyor gibi ama bakmayın o tutarlara! Örneğin bu yıl beş ayda 2 milyar, son bir yılda 7 milyar gelmiş görünüyor ya, bu tutarların sırayla 1 milyar 958 milyonu ve 6 milyar yabancıların gayrimenkul alımı. Yani yabancıların doğrudan yatırım yaptığı yok.

Yeni ekonomi yönetiminden bekliyoruz; bakalım ne yapacak da doğrudan yatırım çekebilecek? Ya da çekebilecek mi?

Ödemeler dengesinde son durum... (Milyon dolar)

	Mayıs		Beş aylık		Yıllık	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
A-Cari işlemler hesabı	-7.933	-5.831	-37.696	-26.140	-59.961	-22.646
a-Dış ticaret dengesi	-10.480	-8.825	-46.874	-34.476	-101.917	-51.993
İhracat	21.328	18.966	101.441	102.541	252.280	242.991
İthalat	31.808	27.791	148.315	137.017	354.197	294.984
b- Diğer	2.547	2.994	9.178	8.336	41.956	29.347
B-Sermaye hesabı	-16	-8	-74	-14	-95	-60
C-Finans hesabı (net)(*)	-15.354	-4.218	-51.460	-16.325	-58.222	-13.574
a-Finans hesabı (brüt)(*)	1.224	1.721	-12.437	-5.937	-41.898	-28.092
Doğrudan yatırımlar	-89	-2.006	-2.003	-3.442	-6.973	-8.767
Portföy yatırımları	1.412	4.380	2.947	9.882	6.593	8.006
Diğer yatırımlar	-99	-653	-13.381	-12.377	-41.518	-27.331
b-Rezerv varlıklar(**)	-16.578	-5.939	-39.023	-10.388	-16.324	14.518
D-Net hata ve noksan	-7.405	1.621	-13.690	9.829	1.834	9.132

(*) Döviz girişi yükümlülük artışı anlamına geldiği için negatif, çıkışı ise yükümlülük azalışını gösterdiği için pozitif işaret alıyor. (**) Eksi, rezervden kullanımı, artı rezerve ekleme yapıldığını gösteriyor.

12.07.2023

Amaç portföy yatırımı mı?

Yok doğrudan yatırım gelmeyeceği biliniyor da portföy yatırımı amaçlanıyorsa onun için de bazı şartların oluşması gerekiyor.

Örneğin, yabancı gelirken kazanmak isteyecek. Yani kuru daha yukarıda isteyecek.

Örneğin, yabancı alırken kazanmak isteyecek. Yani faizi daha yukarıda, dolayısıyla borçlanma kağıtlarının fiyatını daha aşağıda isteyecek.

Bunları sağlayacak mıyız, bilemeyiz. Ama yabancıların bunları beklediği tartışılmaz. Ya isteneni vereceğiz ya da cari açığı Merkez Bankası kaynaklarını zorlaya zorlaya finanse etmeye devam edeceğiz. Tercih bizim; ama elimizde fazla da seçenek yok.

Cari açıkta tehlikeli gidiş

Naki BAKIR

12 Temmuz 2023 Çarşamba

Cari işlemler dengesi mayısta 7,9 milyar dolar açık verdi; kesintisiz açık verilen dönem 19 aya, beş aylık açık 37,7 milyar dolara ulaştı. Yıllık cari açık yaklaşık 60 milyar dolarla son 11 yılın en yüksek düzeyine yükseldi.

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in, cari açığı azaltacak adımlar atacakları ve risk primini düşürecekleri yönündeki beyanatının ardından Merkez Bankası'nın açıkladığı mayıs ayı cari açık verileri, Türkiye'nin ödemeler dengesindeki bozulmanın arttığını, hızla büyüyen cari açık riskini ortaya koydu.

Mayıs ayı cari işlemler açığı 7,9 milyar dolarla beklentilerin üzerinde gelirken, kesintisiz açık verilen dönem 19 aya ulaştı. Enerji ve altın ithalatı hariç dengede de aylık bazda 1,3 milyar dolarlık açık oluştu. Yıllık bazda cari açık yaklaşık 60 milyar dolarla son 11 yılın rekorunu kırdı.

Ödemeler dengesi gelişmeleri (Milyon \$)						
	Mayıs			Ocak-Mayıs		
	2022	2023	Değ. %	2022	2023	Değ. %
CARI İŞLEMLER HESABI	-5.831	-7.933	36,0	-26.140	-37.696	44,2
DIŞ TİCARET DENGESİ	-8.825	-10.480	18,8	-34.476	-46.874	36,0
Genel Mal Ticareti	-7.496	-7.849	4,7	-30.913	-33.369	7,9
İhracat	18.912	21.133	11,7	102.161	100.334	-1,8
İthalat	26.407	28.982	9,8	133.074	133.703	0,5
Net Transit Ticaret Geliri	7	22	214,3	31	93	200,0
Parasal Olmayan Altın	-1.337	-2.653	98,4	-3.594	-13.598	278,4
İhracat	47	173	268,1	349	1.014	190,5
İthalat	1.384	2.826	104,2	3.943	14.612	270,6
HİZMETLER DENGESİ	3.944	3.858	-2,2	13.003	14.445	11,1
BİRİNCİL GELİR DENGESİ	-861	-1.320	53,3	-4.084	-5.190	27,1
İKİNCİL GELİR DENGESİ	-89	9	-110,1	-583	-77	-86,8
SERMAYE HESABI	-8	-16	100,0	-14	-74	428,6
FİNANS HESABI	-4.218	-15.354	264,0	-16.325	-51.460	215,2
Doğrudan Yatırımlar	-2.006	-89	-95,6	-3.442	-2.003	-41,8
Portföy Yatırımları	4.390	1.412	-67,8	9.882	2.947	-70,2
Diğer Yatırımlar	-653	-99	-84,8	-12.377	-13.381	8,1
Rezerv Varlıklar	-5.939	-16.578	179,1	-10.388	-39.023	275,7
NET HATA VE NOKSAN	1.621	-7.405	-	9.829	-13.690	-

Merkez Bankası'nın (TCMB) açıkladığı Mayıs 2023 dönemi ödemeler dengesi verilerine göre aylık cari açık mayısta geçen yılın aynı ayına oranla yüzde 36 büyüyerek 7 milyar 933 milyon dolar oldu.

Böylece ocak-mayıs döneminde verilen kümülatif açık 37 milyar 696 milyon dolarla geçen yılın eş döneminin yüzde 44,2 üzerinde gerçekleşti.

Revize verilere göre nisan sonunda 57 milyar 859 milyon dolar olan yıllık cari açık ise mayıs sonu itibarıyla 59 milyar 961 milyon dolara yükseldi. Bunun yıllık cari açığa, Haziran 2012'den bu yana 131 ayın (yaklaşık 11 yıl) en yüksek düzey olduğu belirlendi. Aylar itibarıyla yıllık cari açığı büyümenin özellikle son bir yıllık dönemde hızlandığı dikkati çekti.

Dış ticaret açığı büyüdü

Enerji ve altın hariç cari işlemler hesabı (Milyon \$)					
		Mayıs		Ocak-mayıs	
		2022	2023	2022	2023
CARI İŞLEMLER DENGESİ		-5.831	-7.933	-26.140	-37.696
Parasal Olmayan Altın	İhracat	47	173	349	1.014
	İthalat	1.384	2.826	3.943	14.612
	Net	-1.337	-2.653	-3.594	-13.598
Enerji	İhracat	1.451	1.324	5.818	5.774
	İthalat	6.942	5.320	39.724	31.660
	Net	-5.492	-3.997	-33.906	-25.887
Altın Hariç Cari İşlemler Hesabı		-4.494	-5.280	-22.546	-24.098
Enerji Hariç Cari İşlemler Hesabı		-339	-3.936	7.766	-11.809
Altın ve Enerji Hariç Cari İşlemler Hesabı		998	-1.283	11.360	1.789

Dış ticaret, mayısta da cari açığın ana kaynağı olmayı sürdürdü. Ödemeler dengesindeki tanımıyla dış ticaret açığı mayıs ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 18,8 büyüyerek 10 milyar 480 milyon dolar oldu.

Beş aylık açık da 46 milyar 874 milyon dolarla geçen yılın aynı dönemindekinin yüzde 36 üzerinde gerçekleşti. Bu kapsamda genel mal ihracatı mayısta yüzde 11,7 artarak 21 milyar 131 milyon, ithalatı ise yüzde 9,8 artışla 28 milyar 982 milyon dolar oldu.

Genel mal ticaretindeki açık yüzde 4,7 büyüyerek 7 milyar 849 milyon dolara yükseldi. Genel mal ihracatının beş aylık hacmi geçen yılın eş dönemine göre yüzde 1,8 azalışla 100 milyar 334 milyon, ithalatın hacmi ise yüzde 0,5'lik bir artışla 133 milyar 703 milyon dolar oldu. Ocak-mayıs döneminde ödemeler dengesi

kapsamındaki tanımıyla genel mal ticaretindeki açık geçen yılın eş dönemine göre yüzde 7,9 büyüyerek 33 milyar 369 milyon dolar düzeyine ulaştı.

Rekor altın ithalatı

Cari açığın seyri (Milyon \$)		
	Aylık	Yıllık
Mayıs 2022	-5.831	-22.646
Haziran 2022	-2.580	-24.616
Temmuz 2022	-3.457	-28.465
Ağustos 2022	-2.696	-33.325
Eylül 2022	-2.896	-38.943
Ekim 2022	-765	-43.812
Kasım 2022	-3.997	-45.705
Aralık 2022	-5.874	-48.405
Ocak 2023	-10.350	-51.872
Şubat 2023	-9.090	-55.659
Mart 2023	-4.801	-54.981
Nisan 2023	-5.422	-57.859
Mayıs 2023	-7.933	-59.961

Parasal olmayan altında aylık ihracat 173 milyon dolar olurken, ithalat ise 2 milyar 826 milyon doları buldu.

Böylece altın ticaretindeki açık mayısta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 98,4 büyüyerek 2 milyar 653 milyon dolar oldu.

Ocak-mayıs dönemi itibarıyla ise altında 1 milyar 14 milyon dolarlık ihracata karşılık 14 milyar 612 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirildi, açık yüzde 278,4 büyüyerek 13 milyar 598 milyon dolara ulaştı. Öte yandan transit ticaret işlemlerinden de aylık bazda 22 milyon, ilk beş ayda toplam 93 milyon dolarlık bir net gelir elde edildi.

Taşımacılık, turizm, yurt dışı müteahhitlik gibi kalemleri kapsayan hizmetler dengesinde aylık net gelir, 3 milyar 858 milyon dolar oldu. Geçen yılın ayın ayındakinin yüzde 2,2 altında kalan hizmet gelirlerinin büyük bölümü turizm ve taşımacılık hizmetlerinden geldi.

Net hizmet geliri düşük kaldı

Net hizmetler gelirleri ilk beş ayda ise yüzde 11'lik bir artışla 14 milyar 445 milyon dolar oldu. Doğrudan ve portföy yatırımları ile faiz gelir giderini kapsayan birincil gelir dengesinde mayısta 1 milyar 320 milyon dolar, karşılıksız transferleri kapsayan ikincil gelir dengesinde de 9 milyon dolarla "net giriş" yaşandı. Ocak-mayıs döneminde birincil gelir dengesindeki net çıkış 5 milyar 190 milyon dolara ulaşırken, ikincil gelir dengesinde de net bazda 77 milyon dolar çıkış yaşandı.

Yatırım girişi yetersiz

Cari açığın finansman boyutuna bakıldığında; doğrudan yatırımlarda mayıs ayında 89 milyon, ocak-mayıs döneminde 2 milyar 3 milyon dolar net giriş olduğu görüldü.

Portföy yatırımlarında mayıs ayında 1 milyar 412 milyon, ilk beş ayda kümülatif bazda 2 milyar 947 milyon dolar net çıkış olduğu belirlendi. Yurt içi bankaların yurt dışı efektif ve mevduatları, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatları ile genel hükümet, bankalar ve özel sektörün yurt dışından sağladığı kredileri kapsayan "diğer yatırımlar" kaleminde net girişler mayısta 99 milyon, ilk dört ayda 13 milyar 381 milyon dolar oldu.

Rezervlerde 39 milyar dolarlık erime

Cari açıktaki hızlı büyüme, bunun finansmanında kullanılan rezervleri hızla eritti. Resmi rezervlerde mayıs ayında 16 milyar 578 milyon dolarlık azalma yaşandı. Bununla birlikte ocak-mayıs dönemindeki kümülatif erime 39 milyar 23 milyon dolara ulaştı.

Geçen yılın aynı döneminde cari açık finansmanı için rezerv kullanımı 10 milyar 388 milyon dolar olmuştu. Net hata ve noksan kaleminde ise mayıs ayında 7 milyar 405 milyon dolar çıkış yaşandı, ilk beş ay itibarıyla net çıkış 13 milyar 690 milyon dolara ulaştı. Yıllar itibarıyla cari işlemler açığındaki hızlı büyümede ithal enerji faturası ve "parasal olmayan altın" ithalatındaki rekor artışlar etkili olurken, bu iki kalem dışarıda tutulduğunda cari işlemler fazla veriyordu.

Cari denge bu yıl nisan ayında enerji ve altın dışında da 480 milyon dolarla açık verirken, mayıs ayında ise bu iki kalem hariç cari işlemler hesabında 1 milyar 283 milyon dolarla daha büyük bir açık verildi. Geçen yıl aynı ayda söz konusu denge 998 milyon dolar fazla vermişti. İlk beş aylık dönemler itibarıyla kümülatif bazda "enerji ve

12.07.2023

altın hariç" cari fazla, 10 milyar 360 milyon dolardan 1 milyar 789 milyon dolara geriledi.

Cari açık büyürse ne olur?

Ülkenin ithalat ve diğer yollardan dışarıya ödediği mal ve hizmet bedelinin, ihracat ve diğer kanallardan dışarıya sattığı mal ve hizmet bedelinden; başka deyişle döviz giderinin döviz gelirinden fazla olması anlamına gelen cari açık, ülkenin finansal ve ekonomik açıdan güçsüzleşmesi ve ülke para biriminin değer yitirmesine yol açıyor.

Cari açıkta büyümenin uzun vadede ekonomik büyümeyi yavaşlatıcı, ülkenin kredi notunun düşürücü olumsuz etkileri bulunuyor. Cari açığın büyümesi, ülkenin dış fonlara ihtiyacının artmasına yol açıyor. Dış fonların kullanımı, ülkenin ekonomik durumunu kısa vadede desteklese de uzun vadede ülkenin borç stokunu büyüterek ödeme güçlüğü yaşatabiliyor.

Abdulkadir Selvi

İklim değişiyor: Türkiye, AB perspektifine döndü

SEÇİMLERİN ardından yeni hükümet kurulduğu günden bu yana batı ile ilişkilere dair yaklaşım farkı dikkatimi çekiyordu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İsveç'in NATO üyeliğinin gündemde olduğu Litvanya'ya hareket ederken Türkiye'nin, Avrupa Birliği üyeliğini gündeme getirmesi benim açımdan sevindirici oldu.

Ben Türkiye'nin AB perspektifini kaybetmemesini savunan birisiyim. Türkiye'nin, AB değerlerinden uzaklaşmasının yararına inanmıyorum.

İsveç'in NATO'ya üyeliği karşısında varılan mutabakat NATO'nun resmi internet sitesinde yayınlandı. Türkiye, PKK, YPG ve FETÖ'yle mücadelesini NATO'nun resmi belgeleri arasına sokmayı başardı.

İSVEÇ'TEN DESTEK

Ama ben işin AB boyutunu daha çok önemsedim. Çünkü İsveç'in NATO'ya üyeliği NATO'yu ama AB konusu doğrudan bizi ilgilendiriyor. O nedenle varılan mutabakattaki, "İsveç, Türkiye'nin, Türkiye-AB gümrük Birliği'nin güncellenmesi ve vize serbestisi dahil AB'ye üyelik sürecinin yeniden canlandırılması konusundaki çabalara aktif destek verecektir" taahhüdünü önemsedim.

AB Konseyi Başkanı Charles Michel'in, "AB-Türkiye işbirliğini tekrar ön plana almak ve ilişkilerimizi yeniden canlandırmak için önümüzdeki fırsatları konuştuk" dedi.

Tüm bunlara bakarak, Türkiye ile AB arasındaki iklimin değişip baharın geldiğini savunacak kadar tecrübesiz değilim.

YASSIADA'DAN İMRALI'YA GİDERKEN

12.07.2023

27 Mayıs darbesinden sonra idam cezasına çarptırılan Demokrat Parti ileri gelenleri Yassıada'dan botla İmralı'ya götürülürken Celal Bayar, Fatih Rüştü Zorlu'ya, "Fatin Bey, Türkiye'nin AET üyeliği konusunda ne düşünüyorsunuz?" diye soruyor. Fatin Rüştü Zorlu da bir Dışişleri Bakanı edasıyla konuyu izah ediyor.

AB KAPISINDA BEKLETİLİYORUZ

AB'ye üyelik bizim için o kadar önemli. Ama 50 yıldır AB kapısından bekletildiğimiz de bir gerçek.

İsveç'in NATO üyeliği karşısında Türkiye'nin AB'ye tam üye yapılacağını düşünmüyorum. İlişkiler canlanacak. Ama daha da önemlisi...

Türkiye, yönünü Avrupa Birliği'ne çevirdiği zaman, bu özgürlükler açısından Türkiye'yi başka bir iklime taşıyor. Özlediğimiz bir iklime. AB'ye tam üyelik hedefine yürüdüğümüz süreçte Türkiye, Akdeniz havzasında en çok doğrudan yabancı sermaye yatırımını çeken ülke olmuştu.

CAN ATALAY

Türkiye'nin yeniden AB perspektifine kavuşması evin içinde de birtakım düzenlemeler yapmamızı gerektirecek. En azından festivallerde sanatçıların konserlerinin iptal edildiği, seçilmiş milletvekili Can Atalay'ın hapiste tutulmaya devam edildiği bir Türkiye olmaktan çıkarız.

PUTİN, TÜRKİYE ZİYARETİNİ YAPACAK MI

ZELENSKİ'nin Türkiye'den 5 Azov Taburu Komutanı ile Ukrayna'ya dönmesi üzerine Rusya tepki göstermişti.

Üstüne üstlük bir de Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ukrayna'nın NATO'ya üyeliği hak ettiğini açıkladı. Ukrayna'nın NATO'ya üyeliği Rusya'nın kırmızı çizgisi ve savaşın nedenlerinden biriydi.

Bunun üzerine gözler Rusya'ya çevrildi. Kulislere Putin'in ağustos ayında Türkiye'ye yapacağı ziyaretin iptal edildiği haberleri yayıldı. Bu haber kısa sürede yalanlandı. Putin'in ziyaretinin iptal edilmediği açıklandı.

İSVEÇ'İN NATO'YA ÜYELİĞİ

Türkiye, terör örgütlerine verdiği destek nedeniyle İsveç'in NATO'ya üyeliğine engel çıkarıyordu. Ancak Türkiye, NATO ve İsveç arasında yapılan protokolden sonra, İsveç'in üyeliğine yeşil ışık yaktı.

Bunun üzerine gözler yeniden Putin'e çevrildi. Kremlin'den yapılan açıklamada, "Türkiye'nin İsveç'in NATO üyeliği hakkında NATO'ya karşı yükümlülükleri var. Bu konuda yanılığın içinde değiliz. Türkiye ile görüş ayrılıklarımız

12.07.2023

olmasına karşın, ortak çıkarlarımız da var. Rusya, Türkiye ile ilişkileri geliştirmek istiyor” açıklaması geldi.

PUTİN'İN ZİYARETİ

Tabii hemen ardından “Putin, Türkiye ziyaretini iptal etti mi?” sorusunun yanıtı aranmaya başladı.

Kulislerden edindiğim bilgiye göre Putin'in Türkiye ziyaretinin iptali söz konusu değil.

Putin, ağustos ayında Türkiye'yi ziyaret edecek.

CHP'DE ODASI BASILAN BAŞDANIŞMAN

KILIÇDAROĞLU'nun, CHP'de danışman olarak seçtiği isimlerden dolayı başı ağrımaya devam ediyor.

Bir ara danışman sayısı 90'a çıkmıştı. Bir CHP yöneticisi, “Kemal Bey danışmanların yarısını tanımıyor” demişti. Ama bazı danışmanları var ki onları tüm kamuoyu kısa sürede tanıyor.

TÜRK BAYRAĞINI KALDIRDI

Kılıçdaroğlu, seçimlerin ilk turunda Kandil'le ve HDP ile işbirliği yapıyordu. O zaman Nuşirevan Elçi'yi başdanışman yapmıştı. HDP çizgisinde bir isim olarak bilinen Nuşirevan Elçi, CHP Genel Merkezi'nde Rudaw TV'ye röportaj verirken Türk bayrağını kaldırmıştı.

Atatürk'ün partisinde Türk bayrağının kaldırılması elbette ki tepkiye neden olmuştu ama Kemal Bey, HDP'den gelecek oyların hatırına sesini çıkarmamıştı.

ÇATLI HAYRANI DANIŞMAN

Kılıçdaroğlu, seçimlerin ikinci turunda Ümit Özdağ ile ittifak yaptı. Ümit Özdağ'ın önerisi üzerine Zafer Partisi'nin gençlik örgütlenmesi olan Ay Yıldız Hareketi'nin lideri Gökçen Anıl Ulukuş'u danışman yapmıştı.

Gökçen Anıl Ulukuş, Abdullah Çatlı hayranı çıktı. CHP'de tepkilerin yükselmesine rağmen Gökçen Anıl Ulukuş sözlerinin arkasında durdu. “Abdullah Çatlı benim için tarihsel bir figür” dedi.

CHP'de tepki büyüyünce Kılıçdaroğlu, Çatlı hayranı danışmanının arkasında duramadı. Gökçen Anıl Ulukuş görevden alındı.

Kılıçdaroğlu, teşkilatlarla ilgilenmesi için Engin Özkoç'u başdanışman olarak atadı. Ekrem İmamoğlu ile ilişkisi nedeniyle Özkoç'un atamasına parti içinden tepki gösterildi. Kılıçdaroğlu bir süre bekleyip atamayı yaptı.

12.07.2023

ÖZKOÇ'UN ODASI BASILDI

Engin Özkoç elbette ki diğer iki danışmandan farklı. CHP'nin grup başkanvekilliğini yaptı. İçişleri bakanı olacağım diye seçimlerde milletvekili adayı olmadı. Engin Özkoç, teşkilatlardaki görevden almaları hızlı başladı. Ama bu durum CHP Genel Merkezi'nde istenmeyen olayların yaşanmasına neden oldu.

Engin Özkoç'un odasının basıldığı ve bir arbede yaşandığı söyleniyor.

Kemal Bey'in başına ne geliyorsa başdanışmanlarından geliyor.

Esfender KORKMAZ

Elde TL tutmak akıl karı değil!..

2022 Haziran ayında yıllık ortalama mevduat faizi, TÜİK'e göre yüzde 16,15 oldu. Bu faizle Bankaya bir yıl önce 100 liralık mevduat açanların 2023 Haziran ayında ellerine nominal değer olarak 116,15 lira geçti. Ancak aynı Haziran ayında yıllık TÜFE oranı yüzde 38,21 olduğu için, mevduatta reel getiri oranı eksi yüzde 15,96 oldu.

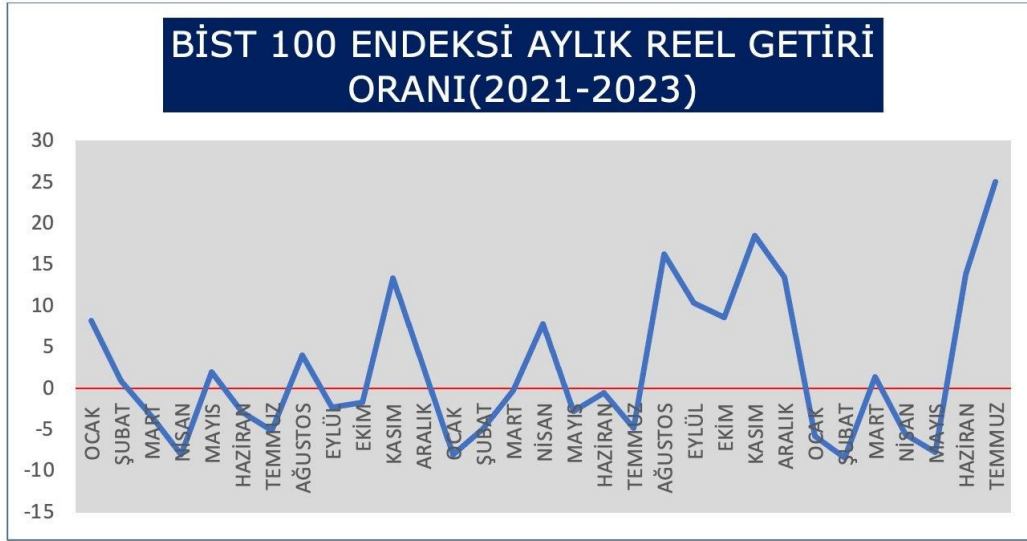
Sonuç olarak mevduat sahibin aldığı faiz dahil 116,15 lirasının ve reel değeri (satın alma gücü) 84,04' liraya geriledi. **Başka bir ifade ile geçen sene 100 lirası ile 100 birim mal alanlar, bu sene 116 lira ile 84,04 birim mal alabiliyor.** Aradaki 15,96 fark bankaya enflasyon yoluyla transfer edilmiş oldu. Banka bu farkı katlayarak karlı çıktı.

Bankalar zenginleşti, tasarruf sahibi yoksullaştı. Yoksullaşanlar elde TL tutar mı? TL'den kaçışın, kur ve enflasyon artışının temelinde eksi reel faiz var. Buna rağmen MB'nın eksi reel faizde direnmesinin altında yatan gerçek nedenleri de bu açıdan sorgulamak gerekiyor.

HAZİRAN AYINDA FİNANSAL YATIRIM ARAÇLARININ TÜFE'YE GÖRE YILLIK REEL GETİRİSİ		
	2022	2023
MEVDUAT FAİZİ	-35,02	-15,96
BİST 100	0,21	54,56
DOLAR	10,46	-1,14
EURO	-3,09	1,19
KÜLÇE ALTIN	10,4	5,62
DİBS	-37,08	-8,88
TÜFE	78,62	38,21

Haziran ayında BİST 100 endeksinin yıllık reel getiri oranı yüzde 54,56 oldu. Geçen sene aynı ayda reel getiri sıfıra yakın yüzde 0,21 olmuştu.

Aşağıdaki tabloda, BİST 100 endeksinin 2021 başından beri, TÜFE'ye göre düzeltilmiş reel getiri oranları yer alıyor. Borsada reel getiri oranlarının bu kadar zig-zag'lı bir seyir göstermesi; borsanın aşırı kırılğan olduğunu gösteriyor.

Türkiye ile Arjantinde borsa endeksleri benzer çizgide gidiyor. Her iki ülkede de son bir yılda Borsa endeksi enflasyonun üstünde arttı.

Arjantin'de Haziran ayı yıllık enflasyon oranı yüzde 114,2 oldu. Borsa; Merval endeksinde son bir yılda nominal olarak yüzde 382 oranında arttı.

Türkiye'de Haziran ayında yıllık enflasyon yüzde 38,21 oldu. BİST 100 endeksi 2022 13 Temmuzda 2,408 iken dün 11 Temmuzda 6,270 oldu. Yani son bir yılda nominal artış oranı yüzde 260 oldu.

Aslında tüm dünyada benzer şekilde sermaye piyasası kırılğandır; ancak Türkiye'de aşırı kırılğandır. Bu kırılğalık kısmen TL krizinden, kısmen piyasa yapısından, kısmen de mevzuattan kaynaklanıyor. **Mevcut mevzuat manipülasyonu önlemekte yetersiz kalıyor.** Sermaye piyasası mevzuatında ve borsa yönetiminde iyileştirmeyi tartışmalıyız.

Doların yıllık reel getirisi eksi 1,14 oldu. Bunun nedeni Kur korumalı mevduat ve Merkez Bankasının borçlanma yoluyla döviz bulması ve seçim öncesi kura müdahale etmesidir.

Dalgalı kur politikasında, kur hareketleri ekonomik istikrarı bozacak kadar artar veya düşerse, istikrar için Merkez Bankasının kura müdahale etmesi normaldir. Ama bizdeki gibi topluma sosyal maliyet yaratarak ve taşıma suyla olursa kurları tutmak sürdürülemez.

Özet olarak finansal yatırım araçlarının reel getirisinde aşırı hareketlilik, ekonomik krizin boyutunu artırıyor. Kriz arttıkça oynaklık artıyor. Yani bir kısır döngü oluştu.